

Čís. 9433.

Závažnost zvyklosti (usance) mezinárodního obchodu při posuzování a výkladu obchodních jednání. Zvyklosti jsou vykládací pomůckou pro projevy stran, pakliže smluvník, jemuž projev svědčí, z okolností předpokládal a předpokládati směl, že spoluvlastník při svém projevu počítal se zvyklostmi.

Jen takové okolnosti netřeba dokazovati (§ 269 c. ř. s.), jež jsou známé všem členům nalézacího senátu; nestačí, má-li jen soudce laik o takových okolnostech zkušenost a ostatní členy senátu o nich informuje.

(Rozh. ze dne 5. prosince 1929, Rv I 451/29.)

Žalovaná firma se zaručila žalující firmě za firmu P. tímto prohlášením: »Přejímáme tímto za firmu Leopold P. záruku za dodávky mouky z Ameriky s účinkem do 30. srpna 1924«. Ježto se firma P. zdráhala zaplatiti žalobkyni nedoplatek kupní ceny, domáhala se žalobkyně zaplacení nedoplatku na žalované. Procesní soud prvního stolu žalobu zamítl. Důvody: Soud nabyl o tom přesvědčení, že žalovaná strana převzala záruku jen s účinkem do 30. srpna 1924, neboť tak jest to výslovně vyjádřeno v jejím písemném záručním prohlášení a jen toto písemné záruční prohlášení jest podle výslovného tvrzení žalující strany podkladem pro její žalobní návrh, neboť sama žalující strana uvádí, že se ústní smlouvy mezi stranou žalující a stranou žalovanou nestaly. Podle toho zavázala se žalovaná strana jako rukojmí po rozumu § 1363 obč. zák. jen na určitý čas, do 30. srpna 1924 a podle zákona ručí jen po tuto dobu. Podle § 1353 obč. zák. nelze rukojemství dále rozšiřovati, než jak se rukojmí výslovně zavázal, a soud neshledává skutkové okolnosti, zejména úmluvy stran, ze kterých by vyplývalo, že se rukojmí, žalovaná strana, zavázal dále, než jest vytčeno v jejím písemném záručním prohlášení. Žalující strana odvolává se v tomto směru na zvyklosti mezinárodního obchodu a tvrdí, že se podle nich obmezení rukojemského závazku »platno do 30. srpna 1924« vztahovalo jen na obchod, který by do té doby byl uskutečněn. Avšak u soudu jest notorické, že není takové zvyklosti mezinárodního obchodu, neboť člen soudu, komerční rada P. jako odborník má o tom určitou a jasnou vědomost, kterou ostatním členům senátu sdělil (§ 269 c. ř. s.). Pominula tudíž povinnost žalované strany zaplatiti žalující straně jakékoliv částky za firmu Leopold P. uplynutím uvedené lhůty, dnem 30. srpna 1924; žalovaná strana po této době již neručí a nárok žalující strany proti straně žalované není dnes již po právu. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. Důvody: Žalující strana zakládá svůj nárok na rukojemském prohlášení žalované, ve kterém uvedena jsou slova: »platno do 30. srpna 1924«. Prohlášení toto jest jasné a určité a, ježto se mezi žalující firmou a žalovanou bankou ústně vůbec nejednalo, lze slovům v prohlášení tom obsaženým přikládati jen ten význam a smysl, že žalovaná má zavázati se jako rukojmí jen po dobu v prohlášení stanovenou t. j. do 30. srpna 1924, po uplynutí této doby žalovaná již neručí a nárok žalující není po právu (§§ 1449, 897 a 902 obč. zák.) a také

nelze rukojemství širěji vykládati než se rukojmí výslovně zaručil (čl. 278 obch. zák. a §§ 1353 a 915 obč. zák.). Toto záruční prohlášení žalované, ve kterém jest záruka časově omezena, žalující bez námitek přijala a jest proto míti za to, že s jeho obsahem byla srozuměna. Vzhledem na jasné prohlášení záruční listiny nemůže podle ustanovení čl. 278 a 1 obch. zák. přijíti v úvahu zvyklost mezinárodního obchodu žalující stranou tvrzená a právem prvý soudce nepřipustil důkaz v tomto směru, při čemž arci jest zdůrazniti, že soud odvolací proti názoru prvního soudu nemůže za zjištěno vzíti, že takové zvyklosti není, neboť dle § 269 c. ř. s. jen takové okolnosti není třeba dokázati, které jsou soudu, tedy všem členům nalézacího senátu známé, a nestačí, má-li jen soudce laik o takových okolnostech zkušenost a ostatní členy soudu o tom informuje.

N e j v y š š í s o u d zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc prvnímu soudu, by po dalším jednání znovu rozhodl.

D ů v o d y:

Jde jen o výklad záručního prohlášení ze dne 28. května 1924. Kdežto žalobkyně, opírajíc se o tvrzené zvyklosti mezinárodního obchodu, přikládá tomuto prohlášení ten smysl, že se ručení vztahovalo jen na obchod, který byl uskutečněn do 30. srpna 1924, tvrdí žalovaná, že převzala záruku jen s účinkem do 30. srpna 1924, tedy pro určitou dobu, jejímž uplynutím její povinnost pomínula, takže, neuplatnila-li žalobkyně záruku do 30. srpna 1924, záruka zanikla. O mezinárodních zvyklostech prý nevěděla. Lze připustiti, že z doslovu prohlášení byl by na snadě výklad, který mu dává žalovaná. Nebyl by však vyloučen a bylo by po případě přisvědčiti výkladu žalobkyně, kdyby bylo prokázáno, že v mezinárodním obchodě platí zvyklost, podle níž časové obmezení při převzetí záruky za okolností, jak se utvářily v souzeném případě, má ten smysl, který mu dává žalobkyně. Čl. 278 obch. zák. stanoví, že při posuzování a výkladu obchodních jednání jest na soudci, by vypátral vůli smluvníků a nelpěl na doslovném smyslu výrazu, a podle čl. 279 obch. zák. jest v příčině významu a účinku jednání a opomenutí míti zřetel k zvyklostem a obyčejům (usancím) platícím v obchodním styku. Jsou tudíž usance důležitou vykládací pomůckou pro projevy stran, začasťe přímo jich součástí buď že je strany souhlasně přijímají za obsah smlouvy nebo dokonce i bez souhlasné vůle, kdýž smluvník, jemuž projevy svědčí, z konkrétních okolností předpokládal a předpokládati směl, že spolusmluvník při svém projevu počítal s platnými usancemi. Tomu bude tak zejména, kdýž jde o kontrahenty obchodníky (srv. Herman Otavský »Všeobecný zákonník obchodní« a výklad čl. 278, 279). Měly tedy soudy připustiti žalobkyni nabídnutý důkaz znalci z oboru mezinárodního obchodu o tom, zda se skutečně ustálila zvyklost ve směru svrchu naznačeném. Při tom se dovolací soud připojuje k právnímu názoru soudu odvolacího co do výkladu notoriety ve smyslu § 269 c. ř. s. Byla-li by takováto zvyklost prokázána, byl by zjednan další cenný podklad pro posouzení významu záručního prohlášení žalované, při čemž by ovšem musilo býti přihlíženo

k celému vývoji věci, zejména také k tomu, v jakém poměru byly jednotlivé záruky k jednotlivým obchodům, totiž zda ta která záruka měla podle svého určení krýti vždy jen určitý obchod, či zda se všechny záruky postupně dané vztahovaly vždy na celé dosavadní obchodní spojení. Ani tato okolnost nebyla náležitě vzata na přetřes. Dovolací soud nemá tudíž úplného bezpečného skutkového podkladu, by ve věci mohl ihned rozhodnouti, a nezbylo, než by rozsudky byly zrušeny a věc vrácena soudu procesnímu, by dále jednal a znovu rozhodl (§§ 496 čis. 3, 513 c. ř. s.).

Čís. 9434.

**Obchodní pomocníci (zákon ze dne 16. ledna 1910, čis. 20 ř. zák.)
Zaměstnanec není povinen domáhati se dovolené (§ 17 zák.). Nárok na dovolenou pozbývá zaměstnanec, neuplatnil-li v tom kterém roce nárok na dovolenou včas. Po uplynutí služebního roku není zaměstnanec oprávněn žádati ani dovolenou ani peněžní náhradu za ni.**

(Rozh. ze dne 5. prosince 1929, Rv II 782/28.)

Žalobce byl zaměstnán u žalované firmy jako vedoucí obchodu. Po skončení služebního poměru domáhal se na žalované kromě jiného též náhrady za dovolenou v letech 1925—1927. O b a n i ž š í s o u d y žalobu v tomto směru zamítly, o d v o l a c í s o u d z těchto důvodů: Pokud jde o náhradu za dovolenou nelze uznati odvolání odůvodněným. Především jest podotknouti, že účelem dovolené jest zotavení zaměstnancovo po celoroční práci, a to také má zákon o obch. pom. na mysli v § 17. Zásadně jest tedy vyloučena odměna za nepoužitou dovolenou. Jen v tom případě jest nárok na náhradu za nepoužitou dovolenou odůvodněn, když byla zaměstnanci žádaná dovolená zaměstnavatelem odepřena. Že žalobci bylo žalovanou zabráněno, by šel na dovolenou, nejen neprokázal, nýbrž ani netvrdil. Dále jest uvést, že zaměstnanec musí o dovolenou žádati. Nelze ukládati zaměstnavateli, by zaměstnance k nastoupení dovolené vyzýval nebo nutil (Mayer-Grünberg Kom. k zák. o obch. pom. str. 219). Bylo tedy povinností žalobcovou, by o dovolenou žádal. To žalobce rovněž neprokázal ba ani netvrdil. Tvrdil jen, že měl slíbenou náhradu za nepoužitou dovolenou 3000 Kč ročně, což rovněž neprokázal. Nežádav o dovolenou, nepouživ svého práva, pozbyl žalobce vůbec nároku na dovolenou a tudíž i na náhradu za ni. Žalobce dovolává se sice dopisu jednatele H-a ze dne 5. dubna 1924, podle kterého prý mu byla slíbena náhrada 3000 Kč za každou nepoužitou dovolenou. Nehledíc k tomu, že úmluva taková byla by nicotnou, jsouc nemravnou, není tvrzení to správné. Především není v dopisu zmínky o náhradě 3000 Kč ročně — o výši se tam vůbec nemluví — a dále není to slib (závazek) žalované, nýbrž v dopisu se výslovně praví, že se věc dovolené předloží dozorčí radě k vyřízení, což se tímto zjišťuje. Nebyla tedy dopisem tímto slíbena náhrada za budoucí léta. Dopis týkal se dovolené za minulá léta, a tato otázka byla rozřešena v sezení valné hromady ze dne 29. listopadu 1924, kde bylo usneseno,